

Regeren is vooruitzien. Dat geldt ook voor een bestuurder van de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland en in het bijzonder voor haar voorzitter Coen Looij. Looij, die al zeven jaar met vaste hand de vogelwerkgroep richting millennium stuurt, kijkt al lang weer vooruit. In 2001 wacht het 50-jarig bestaan. Goede reden voor het organiseren van een feest. Te meer, omdat ongeveer tegelijkertijd de KNNV haar eeuwfeest viert. Ideale gelegenheid bovendien om die zaken te combineren. Vooruitdenken dus.

Voorzitter Coen Looij hecht veel waarde aan krachtenbundeling

"Samen kun je meer bereiken"

Anders dan velen heeft Coen Looij de liefde voor het gevederde vogelrijk niet vanuit zijn jeugd meegekregen. Het moeten de lucht en de omgeving van dit stuk Noord-Holland zijn geweest - en uiteraard de begeestering van een goede vriend -, die hem ongeveer twintig jaar geleden wat intensiever in contact brachten met het vogelrijk. Hij was hier net komen wonen. Hier wil zeggen eerst in Amstelveen en later in Hoofddorp. Collega Piet van Vliet introduceerde hem als het ware in de natuur. En al fietsend langs stukken waar Looij slechts een enkele vogel ontwaarde, kon Van Vliet makkelijk 35 soorten determineren. 'Fascinerend', vond de import-zuiderling, die zich meteen opgaf als lid van de vogelwerkgroep.

Omdat hij tot dan niet verder kwam dan het herkennen van Merel en Koolmees, was een introductie cursus wel aan hem besteed. Vogelaar-in-de-dop Coen Looij had al snel in de gaten dat hij binnen de werkgroep de handen uit de mouwen moest steken, wilde hij vogelkennis opdoen. „Ik had geen trek om passief achterover te leunen. Dan ontvang je de Fitis en daarmee is het afgelopen... Daarom ben ik in het begin vaak meegegaan met excursies en later ook gaan tellen."

Weidevogels trokken hem het meest. „Ik had het gevoel dat die nog wel goed te tellen waren", zegt hij gekscherend. Vanaf 1984 telde hij met Peter de Jong en Tom van den Boomen de broedvogels van de Hekslootpolder. Zijn ogen glimmen als hij daaraan terugdenkt. „'s Ochtends vroeg die polder in met die twee: daar leer je enorm veel van! En het geeft altijd een echt voorjaarsgevoel."

Sindsdien hebben weidevogels zijn voorkeur gehouden. De Tureluur is zijn grote favoriet. Toch heeft hij de jaren daarna steeds meer belangstelling gekregen voor de context van de vogel. Kijken in wat voor gebied de vogel bivakkeert; je afvragen onder welke omstandigheden vogels floreren; onderzoeken welke veranderingen in het landschap positief of negatief uitwerken voor de vogelstand. Dat was niet zo verwonderlijk, want veenweidegebieden en rietvelden vindt hij nog steeds de mooiste gebieden om te kijken. Langzamerhand kreeg het natuurbeschermingsaspect in zijn hobby de overhand. „Je vraagt je af wat je eigen inzet kan zijn? Of je iets nuttigs kunt doen binnen je hobby, zoals bijvoorbeeld het bijdragen aan het behoud van een gebied. In het verlengde van het vogelen, kortom, iets extra's doen. Ik heb bijvoorbeeld door het vogelkijken ontdekt, hoe je met gebieden moet omgaan.” Haast filosoferend: „Je gaat verbanden zien tussen landschappen. Dingen zien, die je eerst niet zag. Door vogels, ontdek je dat. Een droge sloot, bijvoorbeeld. Wat betekent dat voor steltlopers? Daar sta je eerst niet bij stil.” Coen Looij geeft grif toe dat ook het maatschappelijk klimaat eind jaren tachtig bijdroeg aan belangstelling voor natuur en milieu. „Je probeerde dat naar jezelf te vertalen. Er iets mee te doen. Daarom ben ik toen in de natuurbeschermingscommissie mee gaan draaien.”

Inbedden

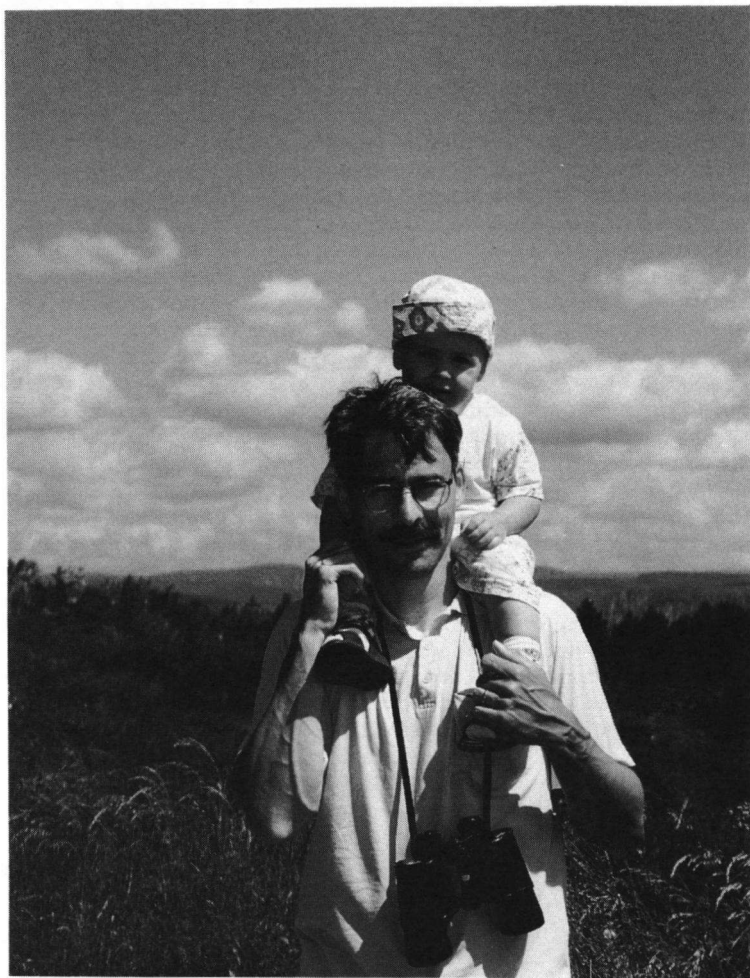
Van het een kwam het ander. Looij werd gekozen in het bestuur, fungeerde een tijdje als vice-voorzitter en maakte zeven jaar geleden de bijna vanzelfsprekende overstap naar de voorzittersstoel. En dat gaat hem goed af. Zelf bagatelliseert hij zijn inbreng. „De vogelwerkgroep loopt goed. Alle commissies draaien uitstekend. Daar zitten allemaal capabele mensen in. Als voorzitter hoef je daar weinig tijd aan te besteden. Ik houd me zelf meer bezig met de vraag hoe we onze activiteiten kunnen inbedden in de activiteiten van andere groepen om aldus samen een krachtiger geheel te maken.” Looij doelt op de samenwerking binnen de Stichting Zuid-Kennemerland Natuurlijk, die in 1988 vanuit een brede manifestatie is begonnen met een actie ter bescherming van natuurlijke rijkdommen. „Ik heb het gevoel dat een krachtig samenwerkingsverband goed is voor de vogelwerkgroep. Dat heeft niets te maken met het verlies van identiteit, waar sommigen bang voor waren, maar wel met krachtenbundeling. Samen kun je meer bereiken.”

Ondanks deze positieve instelling geeft Looij meteen toe dat de praktijk aanzienlijk moeilijker is dan de theorie. Slechts weinig leden van de samenwerkende clubs wensen zich bezig te houden met zaken als natuurbescherming. De animo om te werken aan dit soort zaken is

gering, terwijl juist dit soort kwesties zaken zijn van lange adem. Je moet dus behoorlijk lang volhouden, wil je ooit enig resultaat bereiken. Hij noemt het voorbeeld van de Parkenvisie in Haarlem. Er ligt een discussienota, waarin wordt bepleit het stedelijk groen in de parken een meer open karakter te geven met minder onderbegroeiing. Bij uitstek een plan voor natuurclubs om over mee te praten, want wat zijn de gevolgen. En kun je voorkomen dat Eindhoven op de schop gaat. Dat soort zaken. Maar, constateert Looij ietwat teleurgesteld, dan meldt zich nauwelijks iemand, die zich daarmee wil bezig houden. Desondanks is voorzitter Looij nog steeds blij met Zuid-Kennemerland Natuurlijk. „We hebben onderling vaker contact en inmiddels ook zaken bereikt.” Hij verwijst onder meer naar het terugbrengen van de waterwinning in het duin van negen tot twee miljoen kuub per jaar. Met alle positieve gevolgen van dien, zoals het stijgen van de waterstand, hetgeen al heeft geleid tot een bezoekje van de Griel. „De samenwerking is een hele nuttige stap geweest, want als vogelwerkgroep alleen krijg je geen dingen voor elkaar,” oordeelt hij. De voorzitter heeft geen pasklare oplossing voor het tekort aan activisten in de natuurbescherming. Hij weet dat enthousiastelingen anderen kunnen enthousiasmeren, maar in het algemeen blijft het moeilijk zaken met zo'n lange adem op een goede manier te bemannen. Overigens vindt Looij ook dat de werkgroep meer aan public relations, scholing en cursussen voor natuurbescherming moet doen. Om hopelijk op die wijze voldoende geschikte mensen aan te trekken, die zich met deze belangrijke zaken willen bezighouden. Maar nogmaals, Looij is dik tevreden over het huidige reilen en zeilen van de vogelwerkgroep. Hij prijst de sfeer en het eigen cultuurtje van de club. Is ook geenszins van mening dat de groep voornamelijk uit passieve leden bestaat. „In tegendeel. We hebben een relatief groot aantal tellers en tal van mensen die zich met andere dingen bezig houden. Ik schat dat we toch al snel 125 actieve leden hebben op een bestand van totaal bijna 500 leden.”

Hobbyclub

De laatste 15 jaar is het ledenbestand zo ongeveer verdubbeld. Uitgebreide campagnes van onder meer Vogelbescherming hebben daar zeker aan bijgedragen. Geen slechte zaak, maar volgens Looij ook geen noodzaak. „Wij hoeven niet zo nodig te groeien. Er is de laatste tijd wel gesproken over het karakter van onze activiteiten. Bijvoorbeeld of we leden moeten betalen voor sommige bezigheden of dat we ze een vergoeding moeten geven. Dit naar aanleiding van verzoeken om in opdracht vogels te gaan tellen. Als vogelwerkgroep zijn wij niet voor betalen. Het staat iedereen natuurlijk vrij om al dan niet voor geld vogels te tellen, maar wij blijven liever een hobbyclub. Je moet als vogelwerkgroep geen verplichtingen naar derden aangaan.”

Voorzitter Coen Looij met dochter Suzanne op zijn schouders. Jes Looij.

Liever kiest Looij voor meer nadruk op natuur- of soortbescherming. Het opzetten van een speciaal programma voor Gierzwaluwen of weidevogels lijkt hem een zinnellere bezigheid voor de werkgroep. Die heeft daar bovendien al goede ervaringen mee opgedaan in het gierzwaluwenproject. Twee jaar lang hebben leden van de werkgroep nestplaatsen gerealiseerd. Ze ontwikkelden en verspreiden voorlichtingsmateriaal. Met een gericht doel.

Los daarvan, vindt hij, kan een gemiddeld lid van de vogelwerkgroep sowieso wel aan zijn trekken komen. De groep ontplooit immers een groot scala aan activiteiten. Om er enkele te noemen: het organiseren van excursies, veldwerk (tellingen), het uitvoeren van speciale projecten, natuurbescherming, de reguliere waarnemingen, aandacht voor bijzondere soorten, het bijhouden van de terugkeer van zomergasten (fenologie) en het uitgeven van de Fitis. Het boeiende van de vogelwerkgroep is volgens Coen Looij ook de prettige mengeling van specialisten en amateurs, van natuurbeschermers en soortenjagers, van echte onderzoekers en mooi-weer-kijkers. Een meer dan boeiend gezelschap, kortom. Voorzitter Looij is daarom een tevreden voorzitter. De zaken lopen gesmeerd. Van nature is hij echter een beetje ongedurig. Soms brengt hem dat ertoe op zoek te gaan naar verandering. Een nieuwe stimulans te geven, her of der. Wat zaken op de rails te zetten. Nieuwe initiatieven te nemen, opdat de groep in beweging blijft. Vooralsnog lukt hem dat uitstekend. En met het 50-jarig bestaan in aantocht, kan een dynamische voorzitter een stimulans zijn voor het bouwen van een aangenaam feestje. Buiten dat verwacht Looij de komende jaren geen al te grote veranderingen. Het meest opvallende nieuws van de komende tijd is dat de vogelwerkgroep op internet gaat. Deze nieuwe weg maakt het mogelijk sneller informatie uit te wisselen en gegevens door te spelen. Maar, zo voorspelt de voorzitter al, deze stap zal er niet toe leiden dat het karakter van de werkgroep ingrijpend verandert. De vogelwerkgroep blijft immers een hobbyclub, waarvan de leden vooral het onderlinge contact zeer op prijs stellen. Looij: „Een beetje vreemd is het wel. In zekere zin zijn vogelaars vaak individualisten. Maar als we hier een nieuwjaarsborrel organiseren, komen er zo voor de gezelligheid zeker 50 man. Ze hebben iets gemeenschappelijks en vinden het leuk om daarover te praten.” Heeft de voorzitter, die nog een jaar of drie deze functie wil vervullen, dan helemaal geen zorgen? Nou goed dan, eentje. De stagnerende aanwas van nieuwe jeugdleden bevalt hem niet erg. Maar Coen Looij vindt daar ongetwijfeld iets op. Een kwestie van vooruit denken.

Jan Kuys